

Принцип

Вступ до війська:

перші кроки новобранця,
структура в армії та взаємодія
з військовою частиною

Практичні поради

Актуально станом на липень 2026 року

Автори:

Оксана Яворська та Андрій Тетюрко

Над довідником також працювали:

Любов Галан, Маргарита Нікітіна,
Анастасія Криштанович, Анна Пашкіна, Ігор Косяк

Зовнішні рецензенти:

Вадим Волинський

Дизайн та верстка:

Ганна Волкова

Друк довідників було підтримано мережею магазинів «Аврора»

Принцип

Правозахисний центр для військовослужбовців «Принцип» — це громадська організація, заснована у 2023 році для правового захисту військовослужбовців та ветеранів. Наша пріоритетна ціль — це захист гідності військового та прозорість процесів на його шляху. Для цього ми працюємо за напрямками: правової просвіти військових та ветеранів, їхніх близьких про наявні механізми та можливості під час лікування та реабілітації; аналітичної роботи для напрацювання системних рішень у реформуванні системи; адвокації змін в цій системі у співпраці з органами влади.

сайт: pryncyp.org
instagram: [pryncyp.ua](https://www.instagram.com/pryncyp.ua)

facebook: [fb.com/pryncypua](https://www.facebook.com/pryncypua)
x(twitter): [pryncypua](https://twitter.com/pryncypua)

На основі нормативно-правової бази та практичних ситуацій наші юристи розробили короткий довідник, який допоможе вам зорієнтуватися щодо ваших перших кроків у війську. Тут ви знайдете відповіді на запитання, які у вас могли вже виникнути, або які можуть виникнути у майбутньому.

На вас тепер лежить великий обов'язок і ми сподіваємося, що в цьому довіднику ви знайдете важливу для вас інформацію, яка зможе полегшити ваш шлях. Також ви завжди можете скористатися нашим Правовим навігатором, у якому ми зібрали корисні поради та зразки необхідних рапортів.

З повагою та вдячністю до вашого чину.

Команда Правозахисного центру
для військових «Принцип»

Правовий навігатор
для військовослужбовців
navigator.pryncyp.org

Зміст

РОЗДІЛ 1. Вступ до війська	7
Як виглядає шлях від ТЦК та СП до військової частини	7
Види контрактів та можливість обрати для себе військову частину	7
«Мені треба залагодити свої справи на цивільній роботі. Чи можу я отримати відпустку?»	10
РОЗДІЛ 2. Навчальний центр	11
Базова загальна військова підготовка (БЗВП)	11
Грошове забезпечення	12
Речове забезпечення	12
Медична допомога	13
Особливості служби для обмежено придатних військових	13
Розподіл до військових частин	14
Які запитання варто поставити представникам частини під час співбесіди?	14
РОЗДІЛ 3. Перші кроки у військовій частині	15
Призначення на посаду	15
Отримання зброї та речового майна	15
Облікові картки та атестати	15
Основні документи військовослужбовця	16
Яку інформацію має знати ваша родина	17
РОЗДІЛ 4. Взаємодія з командиром та іншим особовим складом	18
Хто за що відповідає у війську	18
Що треба знати про рапорт	19
Можливість переміщення у війську	21
Про застосунок Армія+	22

Шикування	23
РОЗДІЛ 5. Виплати під час служби	24
Від чого залежить розмір грошового забезпечення	24
Основне та додаткове грошове забезпечення	24
Виплати: «оздоровчі» та «матеріалка»	26
РОЗДІЛ 6. Досвід участі в бойових діях	28
Як отримати УБД	28
Особисті розпорядження: зникнення безвісти, полон, загибель	30
Що робити у випадку поранення	34
РОЗДІЛ 7. Соціальні та правові гарантії	35
Види відпусток та як їх оформити	35
Доступ до медичної допомоги	37
Що робити, якщо мої права порушують	37
«Чи передбачені для мене якісь виплати та програми, про які я міг не знати?»	38
Виплати для внутрішньо переміщених осіб (ВПО)	40
РОЗДІЛ 8. Відповідальність військового	41
Дисциплінарна відповідальність	41
Адміністративна відповідальність	42
Кримінальна відповідальність	43
Матеріальна відповідальність	44
РОЗДІЛ 9. Корисні контакти	45
Військовий омбудсман	45
Урядові гарячі лінії	46
Правова допомога	47
Психологічна допомога	48
ДОДАТОК	49

РОЗДІЛ 1. Вступ до війська

Як виглядає шлях від ТЦК та СП до військової частини

У ТЦК та СП ви маєте пройти ВЛК на придатність до військової служби. Для цього вам видають повістку на мобілізацію (її ще називають «бойовою повісткою»), роблять мобілізаційне розпорядження та видають наказ про мобілізацію.

Далі ТЦК та СП розподіляє вас до навчального центру. Зазначаємо, що вас можуть направити до різних навчальних центрів різних збройних формувань (ЗСУ, НГУ, ДПСУ та інші).

Після того, як ви пройдете базову загальну військову підготовку (БЗВП), навчальний центр за участю представників різних військових частин, які прибувають на відбір новобранців, проводять ваш розподіл між в/ч. Інколи відправлення до частин може здійснюватися і без відбору представниками військових частин, а лише за розподілом Генерального штабу ЗСУ. Також інколи мобілізованих після пройденої процедури у ТЦК та СП направляють відразу до військової частини, де здійснюють процедуру зарахування до списків цієї частини, а опісля цього направляють на проходження БЗВП до навчального центру.

Види контрактів та можливість обрати для себе військову частину

Під час дії воєнного стану військові проходять службу за призовом по мобілізації або за контрактом.

Види контрактів

Зараз існує три види контрактів: строковий, зі строком до демобілізації та мотиваційний (з червня 2026 року).

1) строковий контракт

Передбачає укладення контракту на певний термін, а саме:

- для рядового та сержантського складу – 3 і більше років;

- для офіцерів запасу – від 2 до 5 років (для випускників військових кафедр), від 1 до 5 років – для інших громадян.

Строк дії контракту визначається за домовленістю сторін. Ви також можете претендувати на виплату одноразової грошової допомоги (ОГД) у зв'язку із укладенням першого контракту.

Важливо! Ця виплата передбачена лише у разі підписання **строкового контракту**. Якщо контракт до демобілізації, людина не має права на цю грошову допомогу.

Для отримання виплати потрібно подати рапорт після набрання чинності першого контракту, призначення на посаду та вступу до виконання обов'язків за посадою на підставі наказу командира.

Також можете претендувати на підйомну допомогу в разі зміни населеного пункту при подальшому проходженні військової служби (у зв'язку з призначенням на військову посаду, зарахуванням на навчання до військових навчальних закладів, військових коледжів або навчальних центрів (навчальних підрозділів), термін навчання в яких становить шість місяців і більше, без збереження посади за попереднім місцем служби або у зв'язку з передислокацією військової частини). Крім цього, ви можете взяти участь у програмі «Оселя та претендувати на компенсацію за піднайом житла.

Коли строк дії контракту закінчується, під час дії воєнного стану ви можете за власним бажанням звільнитися з лав Сил оборони. Для того, щоб звільнитися зі служби, військовий повинен попередити свою частину про те, що не бажає продовжувати контракт, а також подати рапорт на звільнення. Також військовому, який бажає звільнитися за цією підставою, варто звернути увагу на оформлення відстрочки від призову – оскільки такі військові при звільненні переводяться у запас та потрапляють до оперативного резерву першої черги.

2) контракт зі строком до демобілізації

Строк закінчення цього контракту не чіткий та визначається указом президента про демобілізацію. Військовий, який підписав такий контракт, не може претендувати на отримання

«підйомних». Проте ви можете брати участь у програмі «Оселя, а також претендувати на компенсацію за піднайом житла.

Якщо ви мобілізований, укласти контракт можна буде вже після розподілу у військовій частині. Укласти його можливо тільки за погодженням командира та в тій в/ч, в якій ви будете проходити службу.

Рекомендаційний лист від певної в/ч (його ще називають «відношення») – це документ рекомендаційного характеру. А отже зазначимо, що ваше командування не зобов'язане його виконувати.

Якщо при проходженні БЗВП у навчальному центрі ви бажаєте потрапити до конкретної військової частини, варто ще до розподілу отримати відношення з бажаної в/ч. Також цей лист знадобиться вам для переміщення до іншої бригади в подальшому, вже після розподілу з навчального центру.

3) мотиваційний контракт

З 12 червня 2026 року діє ще один вид контракту – мотиваційний (постанова КМУ № 768). Він встановлює термін служби відповідно до посади й підрозділу:

- **піхотно-штурмовий** (бойові посади в бойових підрозділах) – 6, 10 або 14 місяців на вибір;
- **бойовий** (небойові посади в бойових підрозділах) – 24 місяці;
- **базовий** (небойові посади в небойових підрозділах) – 24 місяці.

Після завершення такого контракту ви маєте право на звільнення (якщо не бажаєте продовжити службу) та на відстрочку від мобілізації: базово – 6 місяців, зі збільшенням терміну, залежно від типу контракту й тривалості безпосередньої участі в бойових діях.

Після укладення контракту військовослужбовця не мають права перевести до іншого місця служби протягом перших 6 місяців, крім як за його власним бажанням.

Детальніше про різницю між контрактом та мобілізацією можна прочитати тут: recruiting.mod.gov.ua

«Мені треба залагодити свої справи на цивільній роботі. Чи можу я отримати відпустку?»

Законом передбачено, що військовозобов'язані мають прибути до ТЦК та СП протягом двох місяців після проходження ВЛК. Втім ця норма стосується лише тих військовозобов'язаних, які самостійно прибули до ТЦК та СП (тобто без повістки чи прибуття під час затримання поліцією).

Якщо ви потребуєте відпустки для завершення справ на цивільній роботі та здачі посади, ми рекомендуємо поговорити про це з вашим безпосереднім командиром чи командиром вашого підрозділу.

Варто написати рапорт на частину щорічної відпустки (або за сімейними чи іншими поважними причинами) в паперовому або електронному форматі (для військових ЗСУ це можна зробити у застосунку Армія+).

Якщо на момент мобілізації ви є фізичною особою-підприємцем, то можете розраховувати на пільги щодо сплати податків.

Правовий навігатор по
пільгах щодо податків
для військових - ФОП

РОЗДІЛ 2. Навчальний центр

Базова загальна військова підготовка (БЗВП)

Базову загальну військову підготовку (БЗВП) проходять всі без виключення: мобілізовані, контрактники та бійці, які вже раніше проходили військову службу.

Після того, як ви прибули до навчального центру (НЦ), вас призначають на посаду курсанта навчального підрозділу. БЗВП має тривати 51 день. Вона проходить у навчальних центрах, загальновійськових полігонах або військових частинах територіальної оборони.

Після того, як ви пройдете БЗВП, на вас чекає ще 14-40 днів фахової підготовки за конкретною військовою спеціальністю.

Програма БЗВП охоплює такі дисципліни: тактична медицина, інженерна підготовка, бойова стрільба (денні/нічні, стрільба по рухомих мішенях, стрільба під час руху бойової групи, стрільба з близької відстані в окопі), зв'язок, військова топографія тощо. Має приділятися увага практичним навичкам, які повинні здобути курсанти: швидка та влучна стрільба, накладання турнікету та бандажів в бойових умовах, швидке облаштування окопу, спостережних та опорних пунктів, бойова робота в двійках та у складі відділення, виживання в лісі й польових умовах тощо.

Підготовку проводять навчальні центри, які мають у своєму розпорядженні інструкторів, зброю, обладнання, полігони. Після завершення БЗВП всі курсанти отримують військово-облікову спеціальність «стрілець» (ВОС №100). Така відмітка проставляється у військовому квитку.

Допускати до участі в бойових діях осіб, які не пройшли БЗВП, заборонено.

Грошове забезпечення

Під час проходження БЗВП ви маєте отримувати грошове забезпечення. До складання присяги ви вважаєтесь рекрутом, а після – солдатом. Відповідно до звання змінюється й розмір посадового окладу.

Складання присяги відбувається відповідно до Статуту внутрішньої служби ЗСУ після проходження програми підготовки. Втім на практиці це іноді відбувається й раніше.

Важливо! Ви вважаєтесь військовослужбовцем від моменту відправлення у військову частину (навчальний центр), а не від моменту складання присяги.

Речове забезпечення

У перші дні проходження БЗВП вам мають видати речове забезпечення. Відповідно до Наказу МОУ № 232, військовослужбовці базової військової служби забезпечуються речовим майном за сезоном, залежно від періоду проходження військової служби.

Кожен мобілізований обов'язково отримує бойовий єдиний комплект. До нього входять кашкет, панاما, шапка, літній і зимовий костюми, шкарпетки, натільна білизна, черевики (літні та зимові), рукавиці та інші предмети. Також передбачено захисні окуляри, шоломи й бронежилети, налокітники, наколінники, тактичні рюкзаки, підсумки та спальні мішки. Усе це майно залишається у вашій власності, за винятком бронежилета, шолома та чохлів до них, які необхідно повернути.

Також ви можете взяти на БЗВП свої речі (одяг, білизну, засоби особистої гігієни, рушник, базову аптечку, запас їжі, зарядні пристрої, електричні подовжувачі, особистий посуд тощо).

Медична допомога

Відповідно до Статуту внутрішньої служби ЗСУ, військові, яким призначили амбулаторне лікування, для прийому ліків та лікувальних процедур, а також ті, хто потребує консультації медиків, направляються до медпункту військової частини. Дні та години такого прийому лікар зазначає у книзі запису хворих.

Після того, як ви одержали медичну допомогу, ви маєте повернутися в розташування роти під командуванням інструктора з тактичної медицини або старшого. Старший команди передає книгу запису хворих черговому роті, а той подає її командироті. За висновком лікаря (фельдшера) та рішенням командира роти, головний сержант роти віддає необхідні вказівки.

На стаціонарне лікування поза розташуванням в/ч військових направляє командир за висновком лікаря цієї частини.

Особливості служби для обмежено придатних військових

Ви обов'язково маєте пройти БЗВП. Термін проходження БЗВП для обмежено придатних становить місяць. Для цієї категорії військових передбачено навчання в окремих навчальних підрозділах (взводах, ротах). Крім цього, програмою підготовки передбачене менше фізичне навантаження, порівняно з військовими, які мають статус «придатний до військової служби».

Також лікарі мають постійно чергувати на полігоні, проводити медогляди курсантів у випадку скарг на стан здоров'я. Лікар навчального центру має право госпіталізувати або відправити на додаткове обстеження курсанта, якщо є потреба.

Важливо! Якщо ви маєте висновок ВЛК «придатний до служби у військових частинах забезпечення, ТЦК та СП, ВВНЗ, навчальних центрах, закладах (установах), медичних підрозділах, підрозділах логістики, зв'язку, оперативного забезпечення, охорони», вас не можуть призначати на бойові посади в бойових підрозділах. Водночас, вас можуть призначати на небойові посади у бойових бригадах.

Розподіл до військових частин

На сьогодні більшість поповнення потрапляє до списків військової частини ще на рівні ТЦК та СП: якщо ви мобілізовані, то ваш підрозділ, найімовірніше, уже визначено ще до навчального центру. У такому разі саме ваша частина направляє вас на БЗВП до навчального центру або ж проводить підготовку власними силами.

Представники частин також приїжджають до навчальних центрів на відбір, але кількість новобранців, яких розподіляють у такий спосіб, невелика – квоти на відбір безпосередньо в НЦ обмежені і стосуються лише тих мобілізованих, які не були розподілені до в/ч у ТЦК та СП.

Якщо у вас є критичні ситуації, ви маєте право на відпустку за сімейними чи іншими поважними обставинами. Для цього зверніться до командира (за підпорядкованістю) з рапортом у паперовому чи електронному форматі (через Армія+) та прикріпіть до нього документи, які підтверджують ці обставини.

Які запитання варто поставити представникам частини під час співбесіди?

Якщо вас не було розподілено до в/ч у ТЦК та СП або ж ви хочете змінити місце служби, на співбесіді поставте рекрутерам такі запитання:

- як відбувається адаптація новоприбулих і підготовка особового складу в підрозділі?
- як у підрозділі визначають готовність військовослужбовця до виконання бойових завдань?
- чи є у підрозділі служба супроводу, яка опікується пораненими бійцями та їхніми родинами?
- чи вивчається бойовий досвід, чи робить підрозділ аналіз дій після виконання завдання?

Що більше ви розумієте про підрозділ до прибуття туди, то краще зможете оцінити, чи підходить він саме вам.

РОЗДІЛ 3. Перші кроки у військовій частині

Призначення на посаду

Після прибуття до військової частини вас направлять до групи персоналу, де вас включать у списки в/ч, зберуть необхідну інформацію та проведуть розподіл у підрозділ. Також вам мають внести відповідний запис у військовому квитку та видати наказ про призначення на посаду. А фінансисти мають зібрати необхідну інформацію для подальшого нарахування вам грошового забезпечення.

Після цього вас доставлять до вашого підрозділу, у якому ви будете проходити службу.

Отримання зброї та речового майна

Зазвичай отримання зброї відбувається у підрозділі, в якому ви будете проходити службу. Її видає сержант з матеріального забезпечення (в деяких випадках – командир). Командир робить запис у військовому квитку (із подальшим проставленням печатки в/ч). Іноді отримання зброї відбувається вже у військовій частині у службі ракетно-артилерійського озброєння (РАО).

Отримання речового майна загалом відбувається на речовому складі речової служби в/ч. Деяке майно (наприклад, бронежилет чи каска) може видавати ваш підрозділ.

Облікові картки та атестати

На кожного **мобілізованого** військового рядового та сержантського складу, який прибуває для проходження служби, група персоналу в/ч заводить:

- облікову картку;
- службову картку (в ній у подальшому мають зазначати всі захоплення та стягнення).

Якщо ви офіцер запасу, то ваша особова справа буде зберігатися у групі персоналу в/ч. Її має надіслати до військової частини ваш ТЦК та СП.

На всіх військових **контрактної служби** заводиться особова справа.

Також у службі РАО, речовій, продовольчій та фінансовій службах заводять відповідні атестати, які ведуться весь час проходження військової служби.

Основні документи військовослужбовця

Основними документами військовослужбовця є військовий квиток (може бути тимчасовим) або посвідчення офіцера, а також електронний військово-обліковий документ (ЕВОД) / військова ідентифікаційна картка (ВІК) (у разі її відсутності та до моменту видачі – довідка).

Ці документи підтверджують статус військовослужбовця, і один з них має постійно бути при вас.

З листопада 2025 року військовим видається ЕВОД через застосунок Армія+ та/або ВІК.

До моменту отримання ВІК (ЕВОД) військовий використовує довідку разом із документом, що посвідчує особу.

Терміни видачі:

- замовлення ВІК — протягом 5 календарних днів з дня зарахування до списків особового складу в/ч (у разі одночасного прибуття 100+ осіб — до 15 календарних днів);
- картка виготовляється протягом 20 календарних днів з дня замовлення;
- видається на 10 років.

Після видачі ВІК військовий квиток чи посвідчення офіцера (за наявності) вилучається та знищується.

ЕВОД дійсний лише за наявності QR-коду та не може використовуватися без нього.

Яку інформацію має знати ваша родина

Радимо поділитися цими даними з вашими рідними на випадок, якщо виникнуть позаштатні ситуації:

- ваші ПІБ, дата народження та копія паспорта;
- контактні дані ТЦК та СП, з якого ви мобілізувалися;
- назва та номер в/ч та підрозділу проходження служби;
- ваші посада, звання та військово-облікова спеціальність (ВОС);
- індивідуальний податковий номер (ІПН);
- номер військового квитка (у т. ч. тимчасового) або номер військової ідентифікаційної картки / ЕВОД (бажано також мати скан-копію чи фото QR-коду);
- ПІБ та контакти колег по службі;
- телефон гарячої лінії частини, бригади та угруповання.

РОЗДІЛ 4. Взаємодія з командиром та іншим особовим складом

Хто за що відповідає у війську

Практично щодо всіх питань, які стосуються проходження військової служби, ви можете звертатися до вашого безпосереднього командира або прямого командира, якщо безпосередній командир ваше питання не вирішив. У деяких випадках – до командира бригади.

В армії зазвичай діє така вертикаль командирів:

командир відділення (гармати, міномету, танку)

командир взводу

командир роти (батареї)

командир батальйону (в окремих батальйонах –
це одночасно і командир в/ч)

командир бригади (командир в/ч)

Якщо у вас є конкретні запитання, то рекомендуємо звертатися:

- **щодо здоров'я:**

якщо у вас погіршився стан здоров'я, радимо звернутися до бойового медика вашого підрозділу або до медичного пункту в/ч. Якщо ви потребуєте стаціонарного лікування, то лікар, начальник медичного пункту/медслужби робить направлення (в паперовій чи електронній формі) на стаціонарне лікування поза межами в/ч. У критичних випадках це також може зробити санітарний інструктор або фельдшер

- **щодо фінансів:**

у кожній в/ч є фінансова служба, яка займається нарахуванням та виплатою грошового забезпечення. Тому у разі будь-яких питань щодо цього радимо звертатися до цієї служби або до свого безпосереднього командира. Також у разі виникнення питань щодо виплат, можете звернутись до групи персоналу, оскільки саме вона готує наказ на виплату грошового забезпечення, на підставі чого фінансисти роблять виплати. Цей наказ формується, зокрема, на основі рапорта командира підрозділу, наказів по стройовій частині, а також бойових наказів та розпоряджень (щодо наказів про виплату додаткової винагороди)

- **щодо оформлення документів:**

у кожній в/ч є своя група персоналу, яка займається обліком особового складу. Саме цей підрозділ оформлює накази, відпускні квитки, посвідчення про відрядження та довідки (наприклад, довідку про проходження служби (Форма 5) та довідку про безпосередню участь в бойових діях (Форма 6) можна отримати тут

- **щодо психологічної підтримки:**

у військових частинах також є група психологічної підтримки персоналу (ППП), тому якщо ви відчуваєте погіршення морально-психологічного стану чи потребуєте підтримки, – радимо звернутися до цієї групи.

Що треба знати про рапорт

Рапорт – це основний інструмент для військового, щоб повідомити про свої потреби. Через рапорт ви просите відпустку, виплати чи переміщення.

У 2024 році почав діяти новий порядок організації роботи з рапортами військовослужбовців **у системі Міноборони**. Згідно з ним:

- рапорти можна подати в усній та письмовій (паперовій або електронній) формах;
- вам не можуть відмовити у розгляді рапорту, якщо ви не додержувалися вимог щодо форматування документа або припу-

стилися помилок у написанні, головне – щоб була зрозуміла його суть;

- вас не можуть притягнути до відповідальності за факт подання рапорту;
- стройова повинна реєструвати рапорт до того, як його розгляне командир військової частини;
- якщо командир відхилив рапорт, він зобов'язаний вказати обґрунтовану причину.

У застосунку Армія+:

- вашому рапорту присвоюють номер, який є цифровим слідом – це убезпечує вас від того, що ваш рапорт можуть «загубити»;
- після того, як ви створили та надіслали рапорт на погодження, лише ви можете відкликати його;
- щоб подати рапорт, вам треба ввести Армія ID вашого командира, він зобов'язаний надати цей номер своїм підлеглим.

Терміни

Рапорти всіма прямими командирами розглядаються:

1. невідкладно, але не пізніше ніж за 48 годин із часу подання, – щодо питань, які стосуються військової дисципліни, обов'язків особового складу під час виконання бойових наказів (розпоряджень), збереження життя та здоров'я особового складу, відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин;
2. не більше 14 днів від дня подання – щодо інших питань.

Строк розгляду рапортів у інших військових формуваннях (не в системі МОУ) зазвичай складає до 30 днів, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше 15 днів від дня їх отримання.

Зразки рапортів можна знайти на сайті Турбота: turbota.mil.gov.ua/zrazky-documentiv

Можливість переміщення у війську

У п. 82 Указу Президента № 1153/2008 «Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України» зазначені конкретні підстави для переміщення військового:

1. для набуття практичного досвіду управлінської діяльності в органах військового управління різного рівня або для більш доцільного використання за фахом чи досвідом роботи – за рішенням відповідного командира (начальника) та на особисте прохання військового;
2. за станом здоров'я – на підставі висновку ВЛК;
3. за сімейними обставинами – на особисте прохання.

Тобто, якщо у вас немає відповідного висновку ВЛК чи сімейних обставин, ви можете перевестися за власним бажанням до іншої в/ч тільки за умови того, що ваш командир це переміщення погодив.

Важливо письмово звернутися з рапортом до командира військової частини. Якщо ви плануєте переміщення до іншої в/ч, до рапорту додайте також рекомендаційний лист (відношення). Це – письмовий документ, який видає командир військового формування, до якого військовий має бажання перевестися. У цьому документі командир підтверджує наявність вакантної посади, яка відповідає вашій військово-обліковій спеціальності (ВОС), та підтверджує, що командир не заперечує вашому переміщенню до ввіреної йому в/ч.

Якщо ви плануєте переміщення в межах однієї військової частини (з підрозділу, який перебуває в районі бойових дій, у підрозділ, який перебуває у пункті постійної дислокації), то відношення не потрібне.

Рапорт обов'язково подавайте у двох екземплярах, один з яких залиште собі зі штампом про отримання.

Більш детально тут:
Взаємодія з військовою
частиною | Правовий навігатор

У військових також є можливість для переведення до підрозділів НГУ за допомогою застосунок Армія+.

Якщо ви не згодні з рішенням командира в/ч щодо відмови у переміщенні, ви маєте право оскаржити відмову до вищого командування – оперативного командування, якому підпорядкована ваша військова частина, або до Міноборони.

Зверніть увагу! Обрати посаду та військову частину, до якої ви хочете переміститися, можна за допомогою рекрутингової платформи Lobby X: info.thelobbyx.com/army

Про застосунок Армія+

Армія+ – це мобільний застосунок, у якому ви можете подавати електронні рапорти, проходити опитування та користуватися послугами для військових.

Тут зібрано найбільш поширені зразки рапортів (зокрема, для виплати на оздоровлення, вирішення матеріально-побутових питань, переміщення, відпустки, здавання чи приймання посади, направлення на лікування, ВЛК, звільнення з військової служби за станом здоров'я тощо).

За допомогою Армія+ також можна отримати довідку про проходження служби (Форма 5). Крім цього, у застосунку є програма «Плюси», яка надає військовим доступ до спеціальних пропозицій на товари та послуги, наприклад, бронювання квитків від Укрзалізниці, знижки на паливо, відправка Новою поштою за 1 гривню в прифронтові відділення тощо.

Важливо! Перед тим, як подавати будь-який рапорт, уточніть в свого командира його Армія ID, адже без нього скористатися цією функцією неможливо.

Користуватися цим застосунком можуть військовослужбовці ЗСУ та ДССТ, а також щодо переведення – військові НГУ.

Шикування

Шикування особового складу – це формування військовослужбовців (підрозділу) у визначеному строю за командою. Наразі заборонене шикування великої кількості військових на відкритій місцевості (в полі, на плацу, не під накриттям чи не в укритті), наприклад, для нагородження.

Заборона шикування передбачена такими документами:

1. Наказ Головнокомандувача ЗСУ від 10.07.2024 року №313 ДСК;
2. Розпорядження Головнокомандувача ЗСУ та начальника Генерального штабу ЗСУ від 24.03.2024 року №3589/ОКП НГШ ЗСУ, від 19.04.2024 року №3494/С/ДСК, від 02.05.2024 року №19006 ДСК/П, від 11.06.2024 №5154/С/ДСК щодо недопущення втрат особового складу, озброєння та військової техніки під час застосування противником ракетного озброєння та ударних БПЛА.

РОЗДІЛ 5. Виплати під час служби

Від чого залежить розмір грошового забезпечення

Розмір вашого грошового забезпечення залежить від займаної посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня і вченого звання. За кожен з перелічених пунктів здійснюються додаткові нарахування в складі грошового забезпечення.

Станом на кінець 2025 року мінімальний розмір грошового забезпечення – **20 130 гривень**.

Розрахувати своє грошове забезпечення можна тут

Основне та додаткове грошове забезпечення

До основного щомісячного грошового забезпечення належить посадовий оклад, оклади за військовим званням та надбавка за вислугу років.

До додаткового щомісячного грошового забезпечення може бути зараховано підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагорода військовим, які обіймають посади, пов'язані з безпосереднім виконанням завдань із забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту, винагорода за особливості проходження служби (навчання) під час воєнного стану, премія.

Також існують одноразові додаткові види грошового забезпечення – винагороди, додаткова винагорода, одноразова винагорода на період дії воєнного стану та інші допомоги.

Додаткова винагорода 100 тис грн – військовим, які беруть безпосередню участь у бойових діях або здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, та виконують бойові (спеціальні) завдання.

Одноразова винагорода 70 тис. грн – військовим за виконання бойових (спеціальних) завдань під час ведення бойових (спеціальних) дій на лінії бойового зіткнення з противником на відстані виконання бойових (спеціальних) завдань військовою частиною (підрозділом, зокрема зведеним) першого ешелону оборони або наступу (контрнаступу, контратаки) до ротного опорного пункту включно, а також на тимчасово окупованій РФ території України, на території між позиціями Сил оборони та позиціями військ держави-агресора в районах ведення воєнних (бойових) дій та на території противника.

Виплачується за кожні сумарно обчислені 30 днів виконання таких завдань (тобто може накопичуватися протягом декількох місяців та виплачуватися одним платежем).

Додаткова винагорода 50 тис грн – військовим, які виконують бойові (спеціальні) завдання у складі органу військового управління, штабу угруповання військ (сил) або штабу тактичної групи до пункту управління оперативно-стратегічного угруповання військ включно, а також у складі командування та штабу військової частини (зведеного підрозділу), у тому числі поза районами ведення бойових (воєнних) дій, який здійснює оперативне (бойове) управління військовими частинами та підрозділами, що ведуть воєнні (бойові) дії на лінії бойового зіткнення на відстані виконання бойових (спеціальних) завдань військовою частиною (підрозділом, зокрема зведеним) першого ешелону оборони або наступу (контрнаступу, контратаки) до батальйону включно.

Додаткова винагорода 30 тис грн – військовим, які виконують бойові (спеціальні) завдання, згідно з бойовими наказами (розпорядженнями): з інтенсивної підготовки для ведення воєнних (бойових) дій у складі військових частин (підрозділів), включених до складу резерву Головнокомандувача ЗСУ сил оборони держави; з управління угрупованнями військ (сил) у складі розгорнутих пунктів управління Генерального штабу ЗСУ та інші визначені законодавством.

Також військові можуть розраховувати на виплату винагороди за знищену техніку. Розмір виплати залежить від категорії такої техніки.

Детальніше можна ознайомитись тут:
navigator.pryncyp.org/serviceman/payoff

Виплати: «оздоровчі» та «матеріалка»

Дві найпоширеніші виплати, на які мають право військові:

- 1) грошова допомога для оздоровлення;
- 2) матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань.

Грошова допомога на оздоровлення

- для військових офіцерського складу, осіб рядового, сержантського та старшинського складу.

Виплачується один раз на рік в розмірі місячного грошового забезпечення. Розмір грошової допомоги для оздоровлення визначається, виходячи з посадового окладу, окладу за військовим званням, надбавки за вислугу років і щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (крім винагород) за займаною посадою, на які військовий має право на день підписання наказу про цю виплату.

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань

Ця допомога також виплачується один раз на рік в розмірі місячного грошового забезпечення. Щорічно приймається нове доручення, де зазначають умови її отримання.

Отримати цю виплату в 2026 році можна за наявності таких підстав (згідно з окремим дорученням Міністра оборони України №38/уд від 04.01.2026):

- 1) у військовослужбовця є інвалідність, отримана внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини;
- 2) сім'ям військових, які захоплені в полон (крім військових, які здалися в полон добровільно) чи заручниками, а також інтернованим в нейтральних державах або зниклим безвісти;
- 3) внаслідок події, яка сталася в грудні 2025 або протягом 2026 року, а саме:
 - смерть військового, його дружини (чоловіка), дітей та батьків;

- народження/усиновлення дитини;
- 4) порушення стану здоров'я військового, його дружини (чоловіка), дітей та батьків, що підтверджується медичними документами, а саме:
- захворювання військового на туберкульоз, ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит В, С;
 - перебування військового понад 30 днів поспіль на лікуванні, реабілітації чи у відпустці для лікування у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом) або захворюванням, які пов'язані із захистом Батьківщини, та які потребують проведення багатоетапного хірургічного лікування, протезування, ендопротезування, трансплантації органів, індивідуального догляду, протирецидивного лікування;
 - перебування військового, його дружини (чоловіка), дітей та батьків на лікуванні онкологічного захворювання, яке потребує хірургічного лікування, променевої та (або) хіміотерапії;
- 5) поранення (контузії, травми, каліцтва) військового, пов'язаного із захистом Батьківщини, отриманого при виконанні завдань під час воєнного стану;
- 6) поранення (тяжкі травми, каліцтва) дружини (чоловіка), дітей та батьків військового, пов'язаного з військовою агресією РФ проти України.

Для того, щоб отримати ці виплати, ви маєте звернутися з рапортом до безпосереднього командира (начальника) та долучити необхідні документи. Це також можна зробити за допомогою застосунка Армія+.

РОЗДІЛ 6. Досвід участі в бойових діях

.....

Як отримати УБД

Статус учасника бойових дій (УБД) є одним з ветеранських статусів в Україні. Отримання посвідчення УБД гарантує пільги як для вас, так і для членів вашої сім'ї.

Часто оформленням статусу УБД займаються відповідальні у військовій частині особи (служба персоналу), які подають пакети документів групи військових на комісію. Однак це можна зробити і самостійно.

Для того, щоб отримати УБД:

1. Напишіть рапорт на свого безпосереднього командира на видачу довідки про безпосередню участь у бойових діях (Форма 6). У разі відмови – просіть також рапортом надати письмову обґрунтовану відмову.

Обов'язково вкажіть ваш контактний телефон у рапорті для того, щоб кадрова служба змогла з вами зв'язатися.

2. Ваш рапорт повинні зареєструвати у стройовій частині та поставити йому вхідний номер. Радимо дізнатися цей вхідний номер для того, щоб відстежувати шлях вашого рапорту.

3. У разі, якщо в/ч ігнорує ваш рапорт тривалий час або відмовляється надавати таку довідку, зверніться з рапортом до вищого командування (наприклад, до оперативного командування, якому підпорядкована ваша в/ч).

Рапорт надішліть рекомендованим листом з описом вкладення з оголошеною цінністю Укрпоштою з повідомленням про вручення.

4. Після того, як ви отримаєте довідку про безпосередню участь, маєте два шляхи для подання документів на отримання статусу УБД.

Перший варіант. Самостійна подача на комісію з питань розгляду матеріалів про визнання учасником бойових дій.

Зберіть такі документи:

- Довідка про безпосередню участь у бойових діях
- Копія паспорта
- Копія ідентифікаційного коду
- Заява про отримання статусу УБД
- Згода на обробку персональних даних
- Дві кольорові фотокартки розміром 3х4 см на матовому папері, зображення обличчя має займати 65-70% фотокартки.

Важливо! Відступ зліва на ксерокопіях має бути 3 см. Ідентифікаційний код обов'язково має бути окремим аркушем (не разом із паспортом). Ксерокопії паспорта та ідентифікаційного коду мають бути завірені у штабі частини.

У копіях документів потрібно зазначити над документом «Копія», а під документом – «Згідно з оригіналом, дата, звання, ПІБ, підпис».

Важливо! Ви маєте обрати саме ту комісію, у підпорядкуванні якої перебуває ваша в/ч (в Міноборони, МВС, Мін'юсті, НГУ, СБУ тощо). Подавати документи варто Укрпоштою цінним листом з повідомленням про вручення.

Комісія має ухвалити рішення про надання статусу УБД протягом одного місяця з дня надходження документів та видати посвідчення УБД або відмовити у наданні такого статусу.

Другий варіант. Подача документів на отримання статусу УБД через військову частину.

Зберіть такі документи:

- Довідка про безпосередню участь у бойових діях
- Копія паспорта
- Копія ідентифікаційного коду
- Заява про отримання статусу УБД
- Згода на обробку персональних даних
- Дві кольорові фотокартки розміром 3х4 см на матовому папері, зображення обличчя має займати 65-70% фотокартки.

Зверніться до командира з рапортом, у якому зазначте прохання надіслати ваші документи до комісії. Рапорт мають зареєструвати у стройовій частині. Після того дізнайтеся вхідний номер, щоб відстежувати його шлях.

Відповідальною за оформлення УБД є кадрова служба, фахівці якої оформлюють довідки та формують пакети на комісію.

Відповідальна особа у вашій в/ч має сформувати та подати пакет документів на комісію для отримання вами статусу УБД. Після того, як отримає документи, комісія ухвалює рішення про надання чи відмову у наданні статусу УБД протягом місяця.

Зверніть увагу! Після отримання посвідчення УБД його також можна додати в застосунку «Дія». Електронне посвідчення має таку ж юридичну силу, як і паперове.

Особисті розпорядження: зникнення безвісти, полон, загибель

У військових на законодавчому рівні є можливість скласти особисті розпорядження на випадок свого зникнення безвісти, загибелі або потрапляння в полон.

Полон або зникнення безвісти

Військові можуть самостійно визначити членів сім'ї або людей, яким надходитимуть виплати у разі його потрапляння в полон або зникнення безвісти.

Для цього ви також маєте у письмовій довільній формі скласти особисте розпорядження. У ньому ви вказуєте осіб, які за вашим вибором отримають виплати.

Військовий може в особистому розпорядженні визначити осіб, яким буде виплачена компенсація за невикористані дні відпусток у разі його загибелі.

Якщо ви не складете таке розпорядження, грошове забезпечення виплачується дружині (чоловіку), законним представ-

никам малолітніх (неповнолітніх) дітей (осіб з інвалідністю з дитинства – незалежно від віку) та батькам (крім дітей, батьків та інших осіб, які одержують від військового аліменти, а також батьків, які позбавлені батьківських прав, за умови, що ці права не були поновлені) рівними частками у загальному розмірі, що не перевищує 50% грошового забезпечення.

Якщо такого розпорядження та вищезазначених осіб немає, то грошове забезпечення виплачується повнолітнім дітям, рідним братам (сестрам), законним представником яких є військовий, рівними частками у загальному розмірі, що не перевищує 20% грошового забезпечення.

Виплата грошового забезпечення здійснюється не більше ніж до дня виключення військового зі списків особового складу в/ч.

У разі загибелі (смерті) військового або оголошення його судом померлим належні та не виплачені йому суми грошового забезпечення входять до складу спадщини.

Це не поширюється на військових, які добровільно здалися в полон, самовільно залишили військові частини (місця служби) або дезертирували.

Якщо ви не розподілите всі 100% вашого грошового забезпечення, то решта суми зберігатиметься за вами.

Загибель

Військовий має право скласти особисте розпорядження на випадок своєї загибелі (смерті) про виплату одноразової грошової допомоги в розмірі 15 млн грн особі (особам) за його вибором, визначивши розмір частки таких осіб у відсотках.

Таке розпорядження має бути письмовим, у довільній формі.

Особисте розпорядження засвідчує нотаріус або командир в/ч та надалі воно зберігається в ТЦК та СП за місцем реєстрації або призову (або за місцем зберігання особової справи, якщо йдеться про військових СБУ, СЗР тощо).

Незалежно від змісту особистого розпорядження право на ОГД мають малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні

діти, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки загиблого в розмірі 50% частки, яка належала б кожному з них за відсутності особистого розпорядження.

Зміст розпорядження не розголошується за життя військового. Військовий також може змінити або скасувати його в будь-який момент.

Військовослужбовець може змінити або скасувати його в будь-який момент. Для цього він має подати відповідний рапорт або нове розпорядження. Після чого протягом п'яти робочих днів командир частини забезпечує вилучення попереднього особистого розпорядження та долучення нового до його облікових даних, що ведуться у службі персоналу військової частини.

Якщо військовий не напише таке розпорядження, то виплату отримують члени сім'ї загиблого у рівних частках.

Зразок особистого розпорядження на випадок загибелі

(посада, в/ч) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

ІПН _____

Адреса зареєстрованого місця
проживання: _____

ОСОБИСТЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ на випадок моєї загибелі (смерті) про виплату одноразової грошової допомоги особі (особам) за моїм вибором

Я, _____ (ПІБ),
військовослужбовець _____ (звання, номер в/ч),
_____ (дата народження), що проживаю за адресою _____
_____, реєстраційний
номер облікової картки платника податків _____,
призваний на військову службу _____ ТЦК та СП на випадок
моєї загибелі (смерті), керуючись ч.4 ст.16 Закону України «Про
соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх
сімей» складаю дане розпорядження, роблю таке особисте роз-
порядження: одноразову грошову допомогу виплатити таким
особам і в таких частках:

1. _____ % - _____ (ПІБ), _____ (дата народження),
РНОКПП _____, що проживає за адресою _____,
контактні дані: _____ (номер телефону, електронна
пошта);

2. _____ % - _____ (ПІБ), _____ (дата народження),
РНОКПП _____, що проживає за адресою _____,
контактні дані: _____ (номер телефону, електронна
пошта).

Це розпорядження написано мною особисто та повністю вира-
жає мою волю.

Населений пункт:

Дата: _____

Підпис: _____ (вказати повністю ПІБ)

Справжність підпису засвідчую: _____ командир в/ч
_____ (звання, ПІБ)

Що робити у випадку поранення

Вас спрямують до найближчого польового медичного (сортувального) пункту (частини) для первинної допомоги. Про це мають негайно сповістити безпосереднього командира. У разі необхідності та за висновком лікаря вас спрямують або евакуюють до медичного закладу поза розташуванням частини (польові шпиталі, військові госпіталі, цивільні лікарні).

Важливі документи на цьому етапі:

- Заповнюється первинна медична картка (форма №001, раніше – форма 100).
- Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) складається протягом п'яти днів з дня отримання військовим первинного облікового медичного документа (ПМК №001/о), а за його відсутності – довідки про перебування в закладі охорони здоров'я. Та у такий самий строк направляється до закладу охорони здоров'я, в якому військовий перебуває на стаціонарному лікуванні, або до ТЦК та СП.

Кожен з факторів у цій довідці впливає на висновок ВЛК і ЕКОПФО та на розмір одноразової грошової допомоги у разі встановлення групи інвалідності або частини втрати працездатності, а також на встановлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) складається протягом п'яти днів з дня його отримання та у такий самий строк направляється до закладу охорони здоров'я або ТЦК та СП.

Якщо ви належите не до ЗСУ, а іншого військового формування, то документом про отримання поранення (травми, контузії, каліцтва) може бути Акт про нещасний випадок.

Під час лікування у зв'язку з пораненням військові мають право на низку виплат. Виплачується грошове забезпечення, матеріальна допомога, у певних випадках додаткова винагорода (якщо поранення пов'язане із захистом Батьківщини), а також регіональні програми виплат.

РОЗДІЛ 7. Соціальні та правові гарантії

.....

Ваші права закріплені у таких нормативно-правових актах: Конституція України, Статут внутрішньої служби ЗСУ, Дисциплінарний статут ЗСУ, а також Закони України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Види відпусток та як їх оформити

Під час воєнного стану ви можете отримати такі відпустки:

- 1) щорічна основна;
- 2) за сімейними обставинами;
- 3) по догляду за дитиною до досягнення нею трьох- або шестирічного віку;
- 4) за станом здоров'я;
- 5) відпустки жінкам-військовослужбовцям у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 6) додаткова для учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Щорічна основна відпустка тривалістю до 30 днів:

- надається частинами протягом календарного року, а основна безперервна частина має бути не менше 15 календарних днів;
- ви можете отримати її, якщо у вашому підрозділі відсутність інших військових не перевищує 30%;
- додатково можуть надаватися дні на дорогу (до двох днів в один бік);
- на період дії відпустки виплачується повне грошове забезпечення, крім додаткової винагороди 30 тис та 100 тис грн;
- надання основної безперервної частини щорічної основної відпустки тривалістю 15 календарних днів є обов'язковим. Така відпустка може не надаватися виключно за бажанням військовослужбовця;

- Важливо! Відпустка також може надаватися з можливістю виїзду за кордон, однак лише з дозволу командира.

Відпустка за сімейними обставинами

Виплачується повне грошове забезпечення, крім додаткової винагороди 30 тис та 100 тис грн.

Підстави:

- 1) укладення шлюбу
- 2) тяжкий стан здоров'я або смерть рідних по крові або по шлюбу
- 3) пожежі або іншого стихійного лиха, яке спіткало сім'ю військового
- 4) в інших виняткових випадках, коли присутність військового в сім'ї необхідна, за рішенням командира (начальника) в/ч

Тривалість відпустки не може перевищувати 10 календарних днів на рік під час воєнного стану.

На підставі постанови ВЛК:

- відпустка для лікування у зв'язку з хворобою дається на 30 календарних днів;
- за медичними показаннями після травм (поранень, контузій) або оперативного лікування – на 45 або 60 календарних днів;
- за наявності медичних показань відпустка продовжується ВЛК на 30 календарних днів, а в окремих випадках – на 45 або на 60 календарних днів;
- зберігається повне грошове забезпечення, додаткова винагорода у 100 тис грн виплачується, якщо є висновок ВЛК про тяжке поранення та прив'язка до захисту Батьківщини (пропорційно до днів перебування у такій відпустці).

Важливо! Відпустка за станом здоров'я оформлюється саме за довідкою ВЛК, отримати її за рекомендацією лікаря неможливо.

Додаткова відпустка для УБД та/або ОІВВ

Військові, які отримали статус учасника бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни, мають право на додаткову відпустку тривалістю 14 днів на рік.

Важливо! Ця відпустка надається лише за згодою командира.

Доступ до медичної допомоги

Для того, щоб отримати направлення на лікування, потрібно:

1. Звернутися до медичної роти в/ч зі скаргами на стан здоров'я.
2. Якщо медики в/ч не мають відповідних засобів, обладнання або кваліфікації, то вони зобов'язані надати направлення до медичної установи. Підпис та печатку на направленні має поставити командир в/ч.

Відповідно до ст. 260 Статуту внутрішньої служби ЗСУ, на стаціонарне лікування поза розташуванням в/ч військові направляються командиром за висновком лікаря в/ч. Військових, які захворіли в період відпустки або відрядження, на стаціонарне лікування направляє ТЦК та СП.

Ви можете просити переведення з однієї лікарні до іншої у лікарів, радимо звертатися одразу до головного лікаря. Зазначте про те, що вас готові прийняти у відповідному госпіталі. За потреби можна підготувати письмове звернення. Таке переведення буде правомірним, якщо лікарня випише перевідний епікриз. Тоді достатньо надати його вашій в/ч та повідомити про ваше переміщення й місце перебування.

Важливо! Обов'язково зберігайте всі медичні виписки.

Детальніше про лікування після поранення читайте тут: navigator.pryncyp.org/injured-military/healthcare-mou

Що робити, якщо мої права порушують

1. Зверніться до свого безпосереднього командира та повідомте про ситуацію, яка склалася. Важливо: рапорт подається тільки послідовно за вертикаллю.
2. Якщо ситуація не вирішилася, зверніться до вищого за підпорядкуванням командира. Подайте письмовий рапорт, у якому зазначте обставини та те, що питання на рівні безпосереднього командира не вирішилося.

Такий рапорт можна подати особисто або надіслати Укрпоштою на ім'я командира рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

3. Також ви можете звернутися до уповноважених органів влади.

«Чи передбачені для мене якісь виплати та програми, про які я міг не знати?»

Зубопротезування

Військові та особи з інвалідністю внаслідок війни мають право на безплатне зубопротезування та послуги з відновлення зубів.

Група послуг 1: виготовлення та встановлення протезів; знеболення на всіх етапах зубопротезування; фіксація протезів та корекція/полірування; повний або частковий акрил.

Гранична вартість послуг – 34 966 на рік, до двох медичних послуг за місяць.

Група послуг 2: видалення зуба (просте та складне); відновлення зуба (без/з використанням анестезії, без лікування каналів); відновлення зуба з пломбуванням каналів (без/з використанням анестезії).

Гранична вартість всіх послуг – 24952,54 на рік, до п'яти медичних послуг за місяць.

Послуги групи 2 також надаються військовим, які не мають статусу УБД, але виконують бойові завдання. Підтвердити це ви можете довідкою про безпосередню участь в захисті безпеки населення та інтересів держави.

Регіональні програми

Деякі громади та регіони виплачують одноразову грошову допомогу громадянам, які мобілізувалися або підписали контракт.

Важливо! Це – добровільна ініціатива органів місцевого самоврядування – десь вона є, десь ні. У кожному регіоні суми та процедури можуть відрізнятися.

Як дізнатися про виплату у вашому регіоні:

- на сайті міської/сільської/селищної ради або обласної військової адміністрації;
- за номером телефону органів соціального захисту;
- в ЦНАП.

Алгоритм отримання виплати:

1. Зверніться до ЦНАП, органів місцевого самоврядування чи виконавчої влади (особисто або через рідних)
2. Дізнайтеся перелік необхідних документів і подайте їх разом із заявою в межах відповідної програми
3. Очікуйте розгляду та виплати (строки різняться залежно від регіону).

Іноді отримати допомогу можна як на рівні області (від ОВА), так і на рівні вашого міста чи села (від відповідної ради). Це залежить від конкретного регіону. Тому уточніть, чи можна отримувати виплати одночасно за кількома програмами (наприклад, від міста і від області).

Також у таких програмах часто передбачено не лише матеріальну допомогу, а й інші соціальні гарантії, наприклад, гуртки чи табори для дітей.

Більш детально:

navigator.pryncyp.org/veterans/regions

€Оселя

Це програма пільгового кредитування, за якою ви можете придбати житло з мінімальним початковим внеском 20% та оформити іпотеку до 20 років під 3% річних.

Ключові умови:

- пільгова ставка на весь термін кредиту – 3%;
- максимальний строк кредиту – 20 років;
- мінімальний початковий внесок – 20%;

- кредитують банки-учасники програми: Ощадбанк, ПриватБанк, Глобус Банк, Укргазбанк, Sky Bank.

Важливо! Програма поширюється як на військових, які проходять службу за контрактом, так і на мобілізованих.

Детальніше про умови програми:
eoselia.diiia.gov.ua

Виплати для внутрішньо переміщених осіб (ВПО)

Якщо ви маєте статус ВПО, то маєте право на допомогу на проживання:

2 000 грн на місяць — для повнолітньої особи;

3 000 грн на місяць — для дитини або особи з інвалідністю.

Заяву можна подати онлайн або офлайн:

- через застосунок Дія;
- до сервісного центру Пенсійного фонду України
- до Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП);
- до органу соціального захисту населення або виконавчого органу місцевої ради.

Як отримати допомогу в Дії:

- У розділі «Послуги» надішліть заявку на отримання статусу ВПО. Вкажіть місце, де перебуваєте та підтвердьте геолокацію
- Натисніть «Хочу отримувати допомогу».
- Оберіть картку «Підтримка для зарахування коштів та натисніть «Надіслати»

Документи:

- заява;
- документ, що посвідчує особу;
- довідку ВПО, яку можна оформити одночасно із соціальною допомогою;
- свідоцтво про народження дитини (за потреби).

Термін розгляду: 30 днів

РОЗДІЛ 8. Відповідальність військового

.....

Військовослужбовці можуть одночасно нести кілька видів відповідальності за одне правопорушення.

Зокрема, поряд із адміністративною чи кримінальною відповідальністю вони можуть притягуватися також до дисциплінарної та матеріальної відповідальності. Це означає, що притягнення до одного виду відповідальності не виключає застосування іншого, якщо для цього є правові підстави.

Дисциплінарна відповідальність

Військових може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності. За це передбачено покарання у вигляді зауваження, догани, суворої догани тощо.

Важливо! Накладення дисциплінарного стягнення впливає на розмір грошового забезпечення.

У разі оголошення

- однієї «догани» виплачується 90% від щомісячної премії;
- однієї «суворої догани» – 80% премії;
- двох «доган» або «суворих доган» – 60% премії;
- трьох «доган» або «суворих доган» – 50% премії.

Щомісячні премії не виплачуються:

- за невихід на службу без поважних причин;
- за вживання алкогольних напоїв у частині або прибуття на службу в нетверезому стані;
- у разі притягнення до відповідальності за вчинення військового адмінправопорушення;
- у разі порушення встановлених вимог, які призвели до матеріальних збитків.

Як оскаржити дисциплінарне стягнення?

Перший спосіб. Зверніться зі скаргою до вищого керівництва у порядку статей 110-111 Дисциплінарного статуту ЗСУ (з практики цей спосіб є малоефективним).

Другий спосіб. Зверніться з позовною заявою до адміністративного суду, щоб визнати неправомірним винесення наказу про оголошення дисциплінарного стягнення. Цей спосіб хоч і є більш тривалим у часі та затратним (оскільки доведеться заплатити судовий збір), але зазвичай за допомогою нього можна досягти скасування накладеного стягнення, якщо воно було неправомірним.

Детальніше про дисциплінарну відповідальність тут: navigator.pryncyp.org/serviceman/disciplinary-material-liability

Адміністративна відповідальність

Передбачена за вчинення правопорушень, зазначених у Главі 13-Б КУпАП, а саме:

- Відмова від виконання законних вимог командира (ст. 172-10)
- СЗЧ (ст. 172-11)
- Необережне знищення або пошкодження військового майна (ст. 172-12)
- Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем (ст. 172-13)
- Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень (ст. 172-14)
- Недбале ставлення до військової служби (ст. 172-15)
- Бездіяльність військової влади (ст. 172-16)
- Порушення правил несення бойового чергування (ст. 172-17)
- Порушення правил несення прикордонної служби (ст. 172-18)
- Порушення правил поведження зі зброєю (ст. 172-19)
- Розпивання алкогольних напоїв або вживання наркотиків, психотропів чи аналогів (ст. 172-20)

Як оскаржити?

Якщо ви не згодні з винесенням протоколу, варто одразу ж висловити свої зауваження. Якщо питання дійде до суду і ви з рішенням суду не згодні, подайте апеляційну скаргу.

Важливо! Оскарження можливе у строк до 10 днів.

Детальніше про адміністративну відповідальність читайте тут: navigator.pryncyp.org/serviceman/administrative-liability

Кримінальна відповідальність

Військовослужбовці можуть нести кримінальну відповідальність на рівні з цивільним населенням за, наприклад, крадіжку, грабіж, нанесення тілесних ушкоджень чи сексуальні домагання. Водночас Розділ XIX Кримінального кодексу України визначає перелік військових кримінальних злочинів (зокрема, за самовільне залишення частини (СЗЧ), непокору та невиконання наказу, втрату зброї).

Як відбувається розслідування?

1. Командир в/ч призначає проведення службового розслідування
2. За результатами розслідування повідомляє орган досудового розслідування про скоєне правопорушення
3. ДБР (у виняткових випадках СБУ) здійснює досудове розслідування
4. Справа передається та розглядається в суді
5. Якщо вина військового доведена, суд ухвалює вирок, яким призначає покарання відповідно до ККУ, а командир також накладає дисциплінарне стягнення
6. Вирок ви можете оскаржити до апеляційного суду протягом 30 днів

Ветерани війни (з посвідченням УБД) мають право на безоплатну вторинну правову допомогу (представлення в суді).

Військові, які поки що не мають УБД, мають право на безоплатну первинну допомогу (консультацію).

Детальніше про кримінальну відповідальність тут: navigator.pryncyp.org/serviceman/criminal-liability

Матеріальна відповідальність

Військовий також може нести матеріальну відповідальність. Вона застосовується паралельно з дисциплінарною, адміністративною або ж кримінальною.

Кожен військовий матеріально відповідає за зброю, бронезнаряди, каску та чохли до них, які закріплені за ним, а також за облікове майно, яке йому видали в тимчасове користування (наприклад, радіостанцію або генератор).

Також є матеріально відповідальні посади – командир взводу, командир роти, сержант з матеріального забезпечення. Військовий, який приймає або здає таку посаду передає й отримує таке майно за актом прийому-здачі. Військовий також може нести відповідальність за певну техніку, що безпосередньо буде залежати від його посади (наприклад, водій – за машину).

Військового можуть притягнути до матеріальної відповідальності протягом трьох років з дня виявлення шкоди.

У разі втрати чи пошкодження майна командир призначає службове розслідування і за його результатами приймає рішення щодо відповідальності. Розслідування можна не проводити, якщо причини шкоди, її розмір та вина вже встановлені аудитом, інвентаризацією, досудовим розслідуванням або судом.

Важливо! Матеріальна відповідальність не застосовується, якщо майно знищене внаслідок вогневого ураження противника, а військовий не мав можливості його врятувати.

Сума завданої шкоди може бути стягнена з місячного грошового забезпечення військового на підставі наказу командира.

Детальніше: [navigator.pryncyp.org/
serviceman/disciplinary-material-liability](http://navigator.pryncyp.org/serviceman/disciplinary-material-liability)

РОЗДІЛ 9. Корисні контакти

Військовий омбудсман

Важливо! Звернення до Військового омбудсмана є конфіденційним.

Щоб скерувати звернення на розгляд Військового омбудсмана, необхідно:

- сформулювати лист-звернення на ім'я Військового омбудсмана з описом суті питання;
- додати за наявності документи, які підтверджують факти, викладені в скарзі;
- зазначити свою електронну пошту й номер мобільного телефону для зв'язку;
- надіслати заяву та супровідні документи на офіційну електронну адресу Військового омбудсмана:
skarha@milomb.gov.ua

Головне управління захисту прав військовослужбовців МОУ

Алгоритм подачі звернення (заяви, скарги):

- Скласти заяву з детальним описом суті звернення. У ньому зазначити:
 - ПІБ заявника (або назву установи, що подає звернення в інтересах військовослужбовця чи членів його сім'ї)
 - контактні дані для зворотного зв'язку (електронна пошта, контактний телефон)
 - суть питання та конкретна вимога
 - документи, які підтверджують повноваження заявника, якщо звернення подається в інтересах військовослужбовця іншою особою
 - докази порушення (за наявності)

Зверніть увагу! Анонімні звернення не розглядаються. За потреби у зверненні військовий може просити про конфіденційність.

- Додати документи, які підтверджують звернення
- Надіслати заяву та супровідні документи на офіційну електронну скриньку: **mpd@mod.gov.ua**
або поштою: проспект Повітряних сил, 6, м. Київ, 03049

Державне бюро розслідувань

Можна подати анонімне повідомлення до ДБР про вчинення кримінального правопорушення: **dbr.gov.ua/anon-crime**

Національне агентство з питань запобігання корупції

НАЗК розробило інструмент, де можна подати повідомлення про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – Єдиний портал повідомлень викривачів: **whistleblowers.nazk.gov.ua/#/**

Урядові гарячі лінії

- Міністерство оборони України – 15-12
- Міністерство охорони здоров'я України – 0-800-505-201
- Міністерство у справах ветеранів України – 0-800-505-217
- Міністерство соціальної політики України – 044-289-54-48
- Військова служба правопорядку в Збройних Силах України – 044-454-73-08, 044-454-73-03
- Командування Медичних Сил Збройних Сил України – 044-230-74-98
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – 0-800-501-720

Правова допомога

- Чат-бот Принципу. Цей бот допоможе відповісти на запитання, які виникають при взаємодії з військовою частиною та державними органами. Також у ньому можна отримати консультацію юристів-волонтерів щодо питань, які пов'язані з пораненням – для цього оберіть розділ «Поранення», поставте своє запитання, залиште свій контакт та очікуйте повідомлення від юриста

https://t.me/pryncyp_bot

- Юридична сотня – безплатна допомога для військових, ветеранів та членів їхніх сімей щодо питань проходження військової служби та соціального забезпечення ветеранів

Номер гарячої лінії: **0-800-308-100**

- Лінія підтримки Veteran Hub для воїнів, ветеранів та їхніх близьких

Номер гарячої лінії: **067-348-28-68**

- Безоплатна правнича допомога – державна мережа точок доступу до правничої допомоги по всій Україні

Номер гарячої лінії: **0-800-213-103**

Психологічна допомога

- Лінія підтримки Veteran Hub для воїнів, ветеранів та їхніх близьких

Номер гарячої лінії: **067-348-28-68**

- Центр психічного здоров'я та реабілітації «Лісова поляна» МОЗ України – працюють із розладами, пов'язаними з бойовим стресом, наслідками черепно-мозкових травм (постконтузійний синдром)

Номер гарячої лінії: **073-450-60-00** або

пошта: **forestglade.vet@gmail.com**

- Центр ментального здоров'я «UNBROKEN»

Номер рецепції: **067-689-76-55**

- «Телефон довіри» – цілодобова лінія допомоги, де працюють психіатри та психотерапевти

Номер гарячої лінії: **044-456-17-02** та **044-456-17-25**

- «База» – мобільний застосунок психологічної допомоги та підтримки ментального здоров'я ветеранів та військових

Google Play

App Store

Можна завантажити
в Google Play та
App Store

ДОДАТОК

.....

Додаток 1. Зразок рапорту

Командиру _____ відділення _____ роти
_____ батальйону військової частини _____

РАПОРТ

Відповідно до розділу до XXIII «Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних сил України та деяким іншим особам», затвердженого наказом Міністерства оборони України від 07.06.2018 № 260, прошу Вашого клопотання перед вищим командуванням про виплату мені грошової допомоги на оздоровлення за 202__ рік

_____ (посада)
_____ (номер/назва) відділення
_____ (номер/назва) роти
_____ (номер/назва) батальйону
військової частини _____

_____ (звання)
_____ (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
_____._____.202_____ р.

Командиру військової частини _____

Клопочу по суті рапорту _____

_____ (звання та ім'я прізвище військовослужбовця, що подає рапорт)

Командир _____ (номер/назва) відділення

_____ (номер/назва) роти

_____ (номер/назва) батальйону

військової частини _____

_____ (звання)

_____ (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

_____._____.202_____ р.

